

«Тасдиқ мекунам»

Ректори Донишгоҳи миллии
Тоҷикистон Ҷ.И.Б., профессор
Хушвахтзода К.Х.

«19» _____ 2020с.

ХУЛОСАИ

Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Рисолаи Муродова Моҳира Ҳусеновна дар мавзӯи: «Баҳодиҳии маҳсулнокии гӯсфандон аз рӯи нишондиҳандаҳои биохимиявии хун» дар кафедраи биохимияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Озмоишгоҳи клиникӣ муассисаи давлатии пажӯҳишгоҳи гастроэнтерологии АИТ ВТ ва ҲИА ҚТ, хоҷагии зотпарварии ба номи С. Шерназарови ноҳияи Хуросони вилояти Хатлон ба анҷом расидааст.

Дар давраи тайёр намудани рисолаи илмӣ унвончу Муродова Моҳира Ҳусеновна аз рӯи ихтисоси 03.01.04 - биохимия дар назди кафедраи биохимияи факултети биологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон солҳои 2015 - 2020 ба таҳқиқотҳои илмӣ машғул шуда, рисолаашро омода намудааст.

Роҳбари илмӣ: Қосимов Раҷабек Бобораҷабович - доктори илмҳои биологӣ, профессори кафедраи биохимияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон.

Дар натиҷаи муҳокимаҳо чунин хулоса қабул карда шуд:

Рисолаи муҳокимашуда дар мавзӯи «Баҳодиҳии маҳсулнокии гӯсфандон аз рӯи нишондиҳандаҳои биохимиявии хун» кори пурра анҷомёфтаи илмӣ-таҳқиқотӣ мебошад. Натиҷаи таҳқиқотҳо нишон доданд, ки миқдори умумии сафедаҳо ва компонентҳои асосии он (албуминҳо ва глобулинҳо) дар зардоби хуни ҳайвоноти таҳқиқшуда вобаста аз тағйир ёфтани синну сол, ҷинс, зичии пашм, ҳолати физиологӣ тағйир меёбанд. Фарқияти назаррас дар миқдори компонентҳои асосии зардоби хун байни мешҳо ва баррачаҳо мушоҳида шудааст.

Саҳми шахсии довталаби дарачаи илмӣ: Муаллиф бевосита дар чамбоварӣ ва ҷустуҷӯи таҳлили адабиёти соҳа, омӯзиши объектҳои таҳқиқоти тибқи гузаронидани таҷрибаҳои саҳроӣ ва озмоишгоҳӣ, коркарди оморӣ, таҳлил намудани мавод ва ҷопи мақолаҳо саҳм дорад.

Навгони илмии таҳқиқот: Миқдори умумии сафедаҳои зардоби хун дар гӯсфандони зоти тоҷикӣ ва баррачаҳо вобаста аз чинс ва синну сол муайян карда шудааст. Муқаррар гардидааст, ки байни нишондиҳандаҳои биохимиявӣ ва маҳсулноки алоқамандии мусбӣ мавҷуд мебошад. Байни нишондиҳандаҳои системаи полиморфии сафедаҳои зардоби хун ва аломатҳои миқдорӣ: пашми тарошидашуда ва вазни зиндаи гӯсфандони зоти тоҷикӣ корелятсияи мусбӣ ёфт гардидааст.

Дарачаи саҳеҳияти натиҷаҳои илмӣ, пешниҳодҳо ва тавсияҳо, ки дар рисола оварда шудаанд. Рисолаи илмии Муродова Моҳира Ҳусеновна дар сатҳи хуби илмӣ иҷро карда шудааст. Рисола дар асоси натиҷаҳои чамбовардашуда асоснок карда шудааст. Ҳангоми гузаронидани таҷрибаҳо усулҳои маъмул ва муосир истифода карда шудааст. Тавсияҳои илмии рисола метавонанд, дар раванди иҷрои таҳқиқотҳои илмӣ оид ба селекцияи чорво бо дарназардошти алоқамандии маҳсулнокии чорво бо нишондиҳандаҳои биохимиявии хун, ҳамчунин дар раванди таълим барои ихтисосҳои зоотехникӣ истифода бурда шаванд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии рисола: Аҳамияти назариявии рисолаи мазкур аз он иборат аст, ки таҳқиқотҳои корелятсияи мусбӣ байни нишондиҳандаҳои фраксияҳои гуногуни зардоби хун ва маҳсулнокии гӯсфандони зоти тоҷикиро нишон медиҳад. Баъзе аз нишондиҳандаҳои зардоби хунро бо ҳамроҳангӣ бо усулҳои зоотехникӣ барои пешгӯӣ намудани маҳсулнокии ояндаи гӯсфандон истифода бурдан мумкин аст.

Хулосаҳои умумӣ оид ба пешниҳоди рисола барои дифоъ. Иштирокчиёни чаласаи васеи кафедраи биохимияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон оид ба муҳокимаи рисола чунин меҳисобанд: рисолаи Муродова Моҳира Ҳусеновна дар мавзӯи «Баҳодиҳии маҳсулнокии гӯсфандон аз рӯи нишондиҳандаҳои биохимиявии хун» ҳамчун кори илмии

таҳқиқотӣ анҷомёфта аст. Нишон дода шудааст, ки миқдори эритроцитҳо, гемоглобин ва дигар нишондиҳандаҳои гематологии таркиби хун вобаста аз тағйир ёфтани синну сол, чинс, сатҳи ғизонокии хӯроқа, усули парвариш ва фасли сол тағйир меёбанд. Омӯзиши полиморфизми сафедаҳо дар рамаи гӯсфандони зоти тоҷикӣ имкон медиҳад, ки ҳангоми гузаронидани корҳои селексионӣ, бо мақсади беҳтар кардани аломатҳо назорати генетикӣ ба роҳ монда шавад.

Рисола ба талаботҳои барои рисолаи номзадӣ аз тарафи Низомномаи намунавӣ оид ба Шӯроҳои диссертатсионӣ, ки аз ҷониби КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар гардидааст, ҷавобгӯ мебошад. Ҳамаи мутахассисони соҳа оиди мавзӯи: «Баҳодиҳии маҳсулнокии гӯсфандон аз рӯи нишондиҳандаҳои биохимиявии хун» фикру мулоҳизаҳояшонро пешниҳод намуданд, рисолаи мазкурро баъди ислоҳи норасогӣҳои ҷузъӣ барои пешниҳод ба Шӯрои диссертатсионӣ аз рӯи ихтисоси 6D.КОА-024—биология тавсия намудаанд.

Дарчи натиҷаҳои рисола дар мақолаҳои илмӣ: Натиҷаҳои таҳқиқотҳои илмӣ дар 5 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр шудаанд.

Мақолаҳо дар маҷалаҳои тақризшаванда:

- [1-М]. Муродова М.Ҳ. Таносуби тағйирёбии аллелҳои гурӯҳи хун вобаста аз индекси монандии антигенҳо (ИМА) – и волидайн дар гӯсфандон / Муродова М.Ҳ., Қосимов Р.Б. // Кишоварз №3 (79). ISSN 2074 5435. Душанбе 2018. - С. 77-78.
- [2-М]. Муродова М.Ҳ. Омӯзиши тағйирёбии консентратсияи ферментҳо дар зардоби хуни гӯсфандони зоти тоҷикӣ. / Муродова М.Ҳ. / Кишоварз №4 (80). ISSN 2074 5435. Душанбе 2018. - С. 113-115.
- [3-М]. Муродова М.Ҳ. Омӯзиши тағйирёбии сатҳи сафедаҳои умумӣ ва фраксияҳои онҳо дар зардоби хуни гӯсфандони зоти тоҷикӣ ва дурағаҳои он / Муродова М.Ҳ., Қосимов Р.Б. // Ахбори академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. №4 (58) ISSN 2218-1814. Душанбе 2018. – С. 58-62.

[4-М]. Муродова М.Х. Роль пигмента меланина в ключевых процессах клетки и его метаболизм / Қосимов Р.Б., Нуоров У.Қ., Муродова М.Х. // Наука и инновация №1. ISSN 2312-3648. Душанбе 2019. - С. 87-91.

[5-М]. Муродова М.Х. Тағйирёбии сохтори полиморфии сафедаҳои таркиби хун дар гӯсфандони зоти тоҷикӣ ва гибридҳои он ҳамчун нишондиҳандаи генетикӣ /Қосимов Р.Б., Муродова М.Х. // Илм ва фановарӣ. №1 ISSN 2312-3648. Душанбе 2020. – С. 132-135.

Фишурдаи гузоришҳо дар маводҳои конференсияҳои илмӣ:

[6-М]. Муродова М.Х. Омӯзиши баъзе аз нишондиҳандаҳои биохимиявии зардоби хун дар гӯсфандони зоти тоҷикӣ / Муродова М.Х., Қосимов Р.Б. // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ – амалӣ бахшида ба Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028», «80 – солагии Юсуфов Тилло Юсуфович» дар мавзӯи: «Синтези ҳосилаҳои нави глитсеринӣ аз ҷиҳати биологӣ фаъол дар асоси аминокислотаҳо, пептидҳо ва фуллерен C₆₀» (28-29 июни с. 2018) Душанбе 2018. - С.123-131.

[7-М].Муродова М.Х. Хусусиятҳои истифодаи системаи полиморфӣ барои ташҳиси пешакии маҳсулнокии пашми гӯсфандон / Муродова М.Х., Қосимов Р.Б. // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ – назариявии ҳайати устодону кормандони ДМТ бахшида ба Даҳсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028», «Соли рушди сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ», «140 – солагии Қаҳрамони Тоҷикистон Садриддин Айнӣ» ва «70 – солагии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон» Душанбе 2018. - С.110.

[8-М].Муродова М.Х. Омӯзиши нишондиҳандаҳои гематологӣ ва физиологии хун дар баррачаҳои зоти тоҷикӣ ва дурагаҳои он / Муродова М.Х., Қосимов Р.Б. // Маводи конференсияи байналмилалӣ илмию амалӣ «Таҳсилот ва илм дар асри XXI: тамоюли муосир ва дурнамои рушд» бахшида ба «70 – солагии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон» Душанбе 2018. - С.68-69.

- [9-М]. Муродова М.Х. Тағйирёбии сатҳи баъзе аз нишондиҳандаҳои биохимиявии зардоби хуни гӯсфандон вобаста аз чинс ва вазни зиндаи ҳайвон / Муродова М.Х., Қосимов Р.Б. // Маводи конференсияи байналмилалӣ илмию амалӣ дар мавзӯи «Масъалаҳои муосири истифодабарии самараноки замин дар рушди соҳаи кишоварзӣ вобаста ба номусоидии иқлим» Данғара - 2018. - С.218-220.
- [10-М]. Муродова М.Х. Истифодабарии тестҳои физиолого-биохимиявӣ дар раванди гузаронидани корҳои селекционӣ дар гӯсфандони зоти тоҷикӣ ва дурағаҳои он / Муродова М.Х., Қосимов Р.Б. // Маводи конференсияи илмию назариявӣ ҳаёти устодону кормандони ДМТ бахшида ба «Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунароҳои мардумӣ (солҳои 2019-2021)» ва «400-солагии Миробид Саййидои Насафӣ». Душанбе – 2019. –С.118-119.
- [11-М]. Муродова М.Х. Исследование содержания общего белка и белковых фракций в сыворотке крови у овец таджикских пород с разной продуктивностью / Косимов Р.Б., Нуров У.Дж., Муродова М.Х. // Маводи конференсияи илмию назариявӣ ҳаёти устодону кормандони ДМТ бахшида ба «Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунароҳои мардумӣ (солҳои 2019-2021)» ва «400-солагии Миробид Саййидои Насафӣ». Душанбе – 2019. –С.117-118.
- 12-М]. Муродова М.Х. Сатҳи тағйирёбии нишондиҳандаҳои резистнокии табиӣ ҳуҷайраҳои хун дар баррачаҳои индекси монандии антигенҳои волидайнашон гуногун / Қосимов Р.Б., Муродова М.Х. // Маводи конференсияи илмию ҷумҳуриявӣ «Мутобиқшавии организмҳои зинда ба шароити тағйирёбандаи муҳити зист» Душанбе 2019. - С. 96-97.
- [13-М]. Муродова М.Х. Фаъолнокии баъзе аз ферментҳо дар зардоби хуни гӯсфандони зотӣ тоҷикӣ/ Қосимов Р.Б., Муродова М.Х. // Маводи конференсияи илмию ҷумҳуриявӣ «Мутобиқшавии организмҳои

зинда ба шароити тағйирёбандаи муҳити зист» Душанбе 2019. - С. 97-98.

Қарор карда шуд: Рисолаи номзадии Муродова Моҳира Хусеновна дар мавзӯи «Баҳодиҳии маҳсулнокии гӯсфандон аз рӯи нишондиҳандаҳои биохимиявии хун» барои ҳимоя бо мақсади дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои биологӣ, аз рӯи ихтисоси 03.01.04 - биохимия пешниҳод карда шавад.

Хулоса дар чаласаи васеи кафедраи биохимияи факултети биологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон қабул карда шуд.

Дар чаласа иштирок намуданд: - 25 нафар

Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарарфдор» - 25 нафар

«муқобил» - нест, «бетараф» - нест.

Суратмаҷлиси №5 аз 12-уми марти соли 2020.

Раис:

Мудирӣ кафедраи
биохимия, профессор

Гиёсов Т.Ч.

Имзои Т.Ч. Гиёсовро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси ДМТ

Тавқиев Э.Ш.